

Brancheplan Duurzaam Verpakken 2019-2022

14 april 2019

Inhoud

Managementsamenvatting	1
1. Inleiding	2
2. Beschrijving van de branche	3
2.1 Algemene branche karakteristieken	3
2.2 Omzetontwikkelingen	4
2.3 Trends en ontwikkelingen	6
2.4 Wetgeving: Nederlands	7
2.5 Verpakkingen	9
2.6 Resultaten monitoring	11
2.5 Raakvlakken met andere branches	14
3. Blik op de toekomst: generieke ambities	15
3.1 RETHINK	15
3.2 REDUCE	15
3.3 REUSE	16
3.4 RECYCLE & RESOURCE	16
4. Specifieke doelen voor 2022	17
4.1 Gewichtsreductie glazen fles	18
4.2 Design for Recycling	19
4.3 Alternatieve verpakkingen	20
4.4 Optimaliseren omverpakking	21
5. Acties naar 2022	22
6. Monitoring	23
Bijlage: Leden SpiritsNL (2018)	24

Managementsamenvatting

Dit Brancheplan Duurzaam Verpakken beschrijft de ambities voor het verduurzamen van verpakkingen bij de import, productie en de verkoop van gedistilleerde dranken bestemd voor de Nederlandse markt voor de periode 2019 tot en met 2022. Het brancheplan wordt ingediend door SpiritsNL, de branchevereniging van importeurs en producenten van gedistilleerde dranken in Nederland. Met dit plan wil de branche een praktische invulling geven aan de Raamovereenkomst Verpakkingen en de achterliggende Europese regelgeving en de essentiële eisen.

De ambities die worden uitgesproken in het brancheverduurzamingsplan zijn gebaseerd op de resultaten van het voorgaande branche verduurzamingsplan en de visie op verdere verduurzaming van verpakkingen in de Nederlandse gedistilleerde dranken branche. Uit de monitoring door bureau Quintens van de resultaten van het brancheverduurzamingsplan 2016-2018 blijkt een lichte daling van glasgewicht bij geïmporteerde flessen en een lichte toename in het flesgewicht van binnenlands geproduceerde dranken. Uit voorlopige getallen blijkt eveneens een lichte toename van gewicht van transportverpakkingen sinds 2016.

Omdat glas en karton in de nabije toekomst de dominante materialen voor primaire verpakkingen en transportverpakkingen zullen blijven en er relatief weinig milieuwinst te behalen is met de vervanging ervan, ligt de focus van dit rapport vooral op de thema's reduce en recycling.

Met de volgende specifieke ambities wordt invulling gegeven aan de toekomstvisie op de verduurzaming van verpakkingen in de gedistilleerde dranken branche.

Ambitie	Omschrijving
Gewichtsreductie glazen flessen	Het streven is naar een reductie van gemiddeld 1% per jaar, ofwel 4% in 2022 ten opzichte van 2018.
Glas recycling	Glazen verpakkingen zijn optimaal recyclebaar. Het streven is om de correcte inzameling via de glasbak te verhogen naar 90%.
Alternatieve verpakkingen	Er zal worden onderzocht welke alternatieve verpakkingen milieuwinst opleveren in welke marktsegmenten en/of gebruikstoepassingen.
Optimalisatie transportverpakkingen	Het streven is naar 10% gewichtsreductie voor kartonnen dozen en 90% FSC/PEFC certificering in 2022. Logistieke hulpmiddelen zijn ofwel herbruikbaar, ofwel recyclebaar.

Om deze ambities waar te maken zal in 2019 een workshop worden georganiseerd, waar de leden kunnen samenkomen om 'best practices' te delen en gezamenlijk verbetertrajecten op te zetten. SpiritsNL zal op deze manier het gesprek aan gaan met haar leden (zowel binnenlandse als buitenlandse producenten) met als doel de verduurzamingsmogelijkheden van het verpakkingsontwerp onder de aandacht te brengen en te bevorderen.

SpiritsNL wil met een aantal leden vervolgspraken maken om te bespreken of er pilot projecten kunnen worden opgezet in samenwerking met leveranciers.

Er wordt tweejaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar het gemiddelde gewicht van de glazen flessen, met in achtneming van een strikt protocol. Waar het onderzoek uit 2018 als een nulmeting moet worden gezien, kan er met behulp van de aankomende rapportages een gedetailleerde trendanalyse worden gedaan. Hiermee wordt het mogelijk de verduurzamingsambities van de branche verder te concretiseren.

1. Inleiding

Dit Brancheplan Duurzaam Verpakken beschrijft de ambities voor het verduurzamen van verpakkingen bij de import, productie en de verkoop van gedistilleerde dranken bestemd voor de Nederlandse markt voor de periode 2019 tot en met 2022.

Met dit plan wil de branche een praktische invulling geven aan de Raamovereenkomst Verpakkingen en de achterliggende Europese regelgeving en de essentiële eisen.

Na de eerste ronde brancheverduurzamingsplannen verpakken, biedt een nieuwe ronde verduurzamingsplannen kansen om op brancheniveau wederom stappen te zetten. Het Brancheplan Duurzaam Verpakken helpt de branche ook om helder te communiceren aan de buitenwereld over de inzet en resultaten om duurzaam te verpakken.

Het plan is door SpiritsNL opgesteld in samenwerking met de 26 bedrijven uit onze sector. Deze bedrijven zijn vermeld in bijlage 1.

Bij de selectie van de doelstellingen voor dit brancheplan ligt de focus op hetgeen op korte termijn praktisch voor de aangesloten bedrijven minimaal haalbaar is. De verwachting is dat koplopers binnen onze branche ambitieuzer zullen zijn dan veel van de gestelde doelstellingen in dit brancheplan, hetgeen als een goed voorbeeld kan dienen voor de andere aangesloten bedrijven. De verduurzamingsambities in dit brancheplan zijn gebaseerd op een uitgebreid monitoringsonderzoek dat in 2018 is uitgevoerd.

De doelstellingen in dit brancheverduurzamingsplan hebben met name betrekking op primaire verpakkingen en transportverpakkingen. De belangrijkste verpakkingen zijn:

- Glazen flessen
- Aluminium blikjes
- Golfkarton dozen

Het bestuur en de medewerkers van het SpiritsNL zijn veel dank verschuldigd aan de bedrijven en externe deskundigen van Quintens en Partners for Innovation, die actief hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit sectorplan. Het is nu zaak om aan de slag te gaan en de gestelde doelen trachten te realiseren op weg naar 2022.

2. Beschrijving van de branche

2.1 Algemene branche karakteristieken

SpiritsNL is de branchevereniging van importeurs en producenten van gedistilleerde dranken in Nederland. SpiritsNL is sinds 2013 de opvolger van de VIP, die op 11 december 2001 is ontstaan uit de afzonderlijke brancheverenigingen voor Nederlandse producenten, indertijd verenigd in de Nederlandse Gedistilleerd Unie (NGU) en de Vereniging van Importeurs van gedistilleerde dranken.

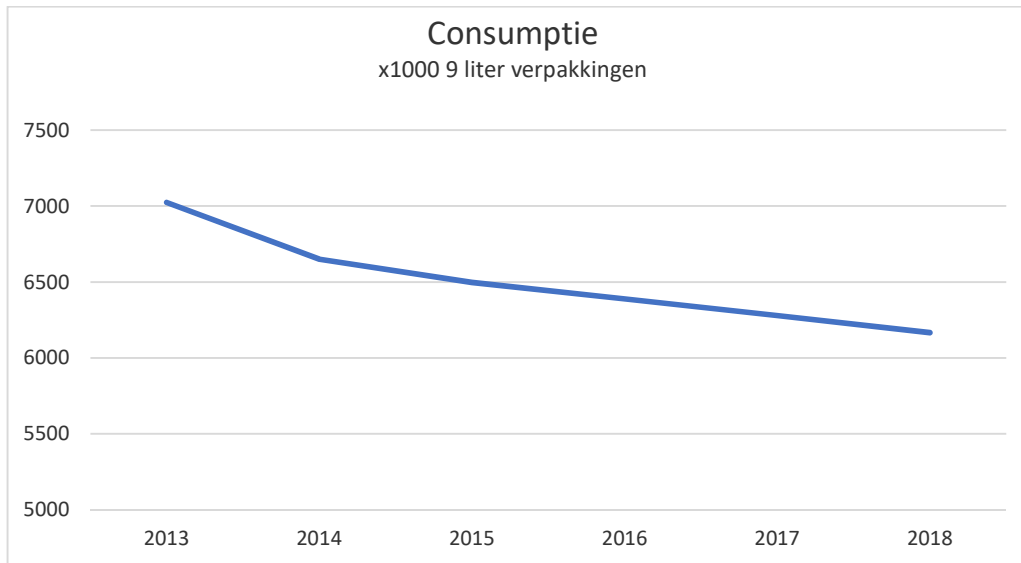
SpiritsNL heeft 26 leden, die samen ongeveer 85-90 % van de totale markt voor gedistilleerd in Nederland beslaan. De meest vooraanstaande bedrijven uit de gedistilleerdwereld zijn aangesloten bij de vereniging.

SpiritsNL streeft er naar om door maatschappelijk verantwoord handelen een goede balans te vinden tussen de belangen van de sector aan de ene kant en die van de samenleving aan de andere kant. SpiritsNL is zich er van bewust dat onverantwoord gebruik van alcohol sociaal-maatschappelijke problemen en gezondheidsrisico's met zich mee kan brengen. De vereniging is actief betrokken bij de Stichting Verantwoorde Alcoholconsumptie (STIVA) om de voorlichting over verantwoorde alcoholconsumptie te ondersteunen. Daarnaast kan SpiritsNL zelfstandig initiatieven ontwikkelen op het terrein van verantwoorde alcoholconsumptie. SpiritsNL ondersteunt onder meer drinkwijzer.nl en is medefinancier van BOB campagne.

Het onderwerp duurzaam verpakken vormt een belangrijk onderdeel van het maatschappelijk verantwoord handelen.

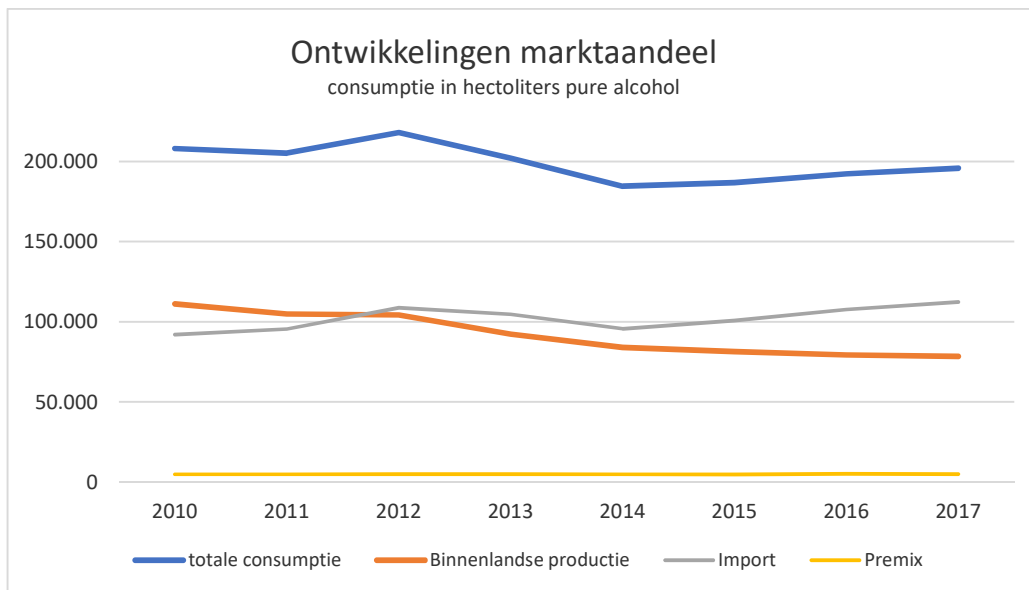
2.2 Omzetontwikkelingen

Uit onderzoek van de International Spirits & Wine Research blijkt een geleidelijke daling in de Nederlandse consumptie van gedestilleerde dranken in de laatste jaren (cijfers uit: IWSR drinks market analysis 2018).

Afbeelding 1: Consumptie 2013-2018 in eenheid: 1000 x 9 Liter (Bron: IWSR, 2018).

Deze lichte daling (zichtbaar in afbeelding 1) loopt parallel met de afname van het marktaandeel van de in Nederland geproduceerde dranken. Er is een stijgende invloed van buitenlandse producenten zichtbaar in de gedestilleerde dranken sector. Deze ontwikkeling heeft invloed op de verpakkingen die op de Nederlandse markt verschijnen. Flessen jenever en kruidenbitters maken plaats voor met name whisky, rum, en gin verpakkingen (cijfers uit: SpiritsNL Kerncijfers 2017).

Afbeelding 2: Consumptietrend gedestilleerdbranche over de periode 2010-2017 in hectoliters pure alcohol (bron: Kerncijfers 2017, SpiritsNL)

De blauwe lijn in afbeelding 2 laat een toename zien in de totale consumptie terwijl de lijn in de afbeelding 1 daalt. Dit komt omdat de gekozen eenheid in de Kerncijfers van SpiritsNL hectoliters pure alcohol is, waar de IWSR voor de rechter grafiek de eenheid x 1000 9 liter cases heeft gebruikt. Dit is een industriestandaard die het volume van de verkochte drank weergeeft. Doordat het aandeel dranken met een hoog percentage alcohol is gestegen, stijgt de totale consumptie in hectoliters pure alcohol. De gele lijn die de consumptie van premix aangeeft is om die reden ook relatief laag; premixen zijn dranken met een laag alcoholpercentage.

Verder laat het marktanalyse rapport uit 2018 zien dat jenever, whisky, likeuren en ready-to-drink / premix de vier meest voorkomende dranksoorten zijn in de Nederlandse markt voor gedistilleerd.

CONSUMPTION - Spirits: 000 9 Litre Summary

000s 9 Litre Cases	2008	2013	2014	2015	2016	2017	2018	CAGR 08-17	CAGR 13-17	CAGR 16-17
Spirit Total	7,389.65	7,024.40	6,649.85	6,497.30	6,387.75	6,279.00	6,166.25	-1.8%	-2.8%	-1.7%
Whisky	889.20	1,102.25	1,071.45	1,042.85	1,051.00	1,028.50	1,021.50	1.6%	-1.7%	-2.1%
- Scotch Whisky	746.50	936.25	904.50	871.60	865.75	835.75	824.00	1.3%	-2.8%	-3.5%
- US Whiskey	67.00	86.50	88.50	98.75	108.50	113.00	118.25	6.0%	6.9%	4.1%
- Canadian Whisky	7.25	5.25	5.20	4.50	4.25	3.75	3.25	-7.1%	-8.1%	-11.8%
- Irish Whiskey	68.45	72.50	71.75	66.50	71.25	69.00	69.00	0.1%	-1.2%	-3.2%
- Japanese Whisky	-	1.00	1.00	1.00	0.75	1.00	1.00	Nil	Nil	33.3%
- Other Whisky	Min	0.75	0.50	0.50	0.50	6.00	6.00	1,476.1%	68.2%	1,100.0%
Gin and Genever	1,879.50	1,459.65	1,385.50	1,405.50	1,407.00	1,373.75	1,346.50	-3.4%	-1.5%	-2.4%
- Gin	44.25	62.90	77.00	135.25	174.75	190.75	206.50	17.6%	32.0%	9.2%
- Genever	1,835.25	1,396.75	1,308.50	1,270.25	1,232.25	1,183.00	1,140.00	-4.8%	-4.1%	-4.0%
Vodka	335.25	447.50	460.75	489.75	510.00	520.50	522.25	5.0%	3.9%	2.1%
- Traditional Vodka	331.25	419.00	435.50	458.25	478.00	487.75	489.25	4.4%	3.9%	2.0%
- Flavoured Vodka	4.00	28.50	25.25	31.50	32.00	32.75	33.00	26.3%	3.5%	2.3%
Agave-Based Spirits	27.50	31.00	31.25	35.00	34.75	39.25	43.25	4.0%	6.1%	12.9%
- White Tequila	16.75	18.50	17.25	20.15	21.25	22.75	23.75	3.5%	5.3%	7.1%
- Gold Tequila	10.75	12.50	14.00	14.85	13.25	16.25	19.00	4.7%	6.8%	22.6%
- Mezcal	-	-	-	-	0.25	0.25	0.50	Nil	Nil	Nil
National Spirits	1.25	0.75	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	-9.7%	-9.6%	Nil
- Aquavit	1.25	0.75	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	-9.7%	-9.6%	Nil
Rum	602.75	630.50	604.75	594.75	600.00	636.00	650.50	0.6%	0.2%	6.0%
- White Rum	433.85	416.00	401.60	396.55	393.50	408.25	409.25	-0.7%	-0.5%	3.7%
- Dark Rum	68.65	67.00	65.65	61.70	61.50	62.25	63.25	-1.1%	-1.8%	1.2%
- Flavoured Rum	100.25	147.50	137.50	136.50	145.00	165.50	178.00	5.7%	2.9%	14.1%
Cane	5.50	10.50	10.50	7.00	7.25	6.75	6.25	2.3%	-10.5%	-6.9%
Brandy	630.45	503.75	452.75	444.20	422.50	410.50	398.50	-4.7%	-5.0%	-2.8%
- Cognac / Armagnac	182.70	147.25	133.75	133.75	133.00	132.50	132.75	-3.5%	-2.6%	-0.4%
- Other Brandy	447.75	356.50	319.00	310.45	289.50	278.00	265.75	-5.2%	-6.0%	-4.0%
Flavoured Spirits	2,779.25	2,633.50	2,437.40	2,292.75	2,184.75	2,123.25	2,067.00	-2.9%	-5.2%	-2.8%
- Liqueurs	2,056.75	1,949.75	1,800.40	1,702.25	1,601.50	1,556.50	1,515.50	-3.0%	-5.5%	-2.8%
- Bitters / Spirit Aperitifs	631.75	591.75	550.50	508.00	498.00	485.50	473.75	-2.9%	-4.8%	-2.5%
- Aniseed	38.50	50.75	48.00	46.50	50.75	48.25	46.75	2.5%	-1.3%	-4.9%
- Fruit Eaux de Vie	52.25	41.25	38.50	36.00	34.50	33.00	31.00	-5.0%	-5.4%	-4.3%
Other Spirits	239.00	205.00	195.00	185.00	170.00	140.00	110.00	-5.8%	-9.1%	-17.6%
Mixed Drinks	991.50	1,076.00	1,031.00	1,077.00	1,158.75	1,197.75	1,241.50	2.1%	2.7%	3.4%

Subscribers Report: © - The IWSR 1985 - 2018

Tabel 1: Afzet per dranksoort 2008-2018 in eenheid: 1000 x 9 Liter (*Bron: IWSR, 2018*).

2.3 Trends en ontwikkelingen

Er zijn een aantal trends van belang voor de ontwikkeling van de markt van gedestilleerde dranken.

Premium spirits

Deze ontwikkeling – ‘premiumisation’ – is te zien bij alle dranken. De tendens is dat er minder wordt gedronken, maar van betere kwaliteit. Zo is de alcoholconsumptie in Europa sinds de jaren zeventig per hoofd van de bevolking met 20% gedaald, terwijl de premium spirits toch een groei doormaken. (bron: *Sjakes.com*)

Bewust drinken (no-low alcohol)

Mensen zetten met ‘dry January’ hun goede voornemens kracht bij door in het nieuwe jaar een maand niet te drinken. Los van deze groep, wordt het steeds normaler om niet-alcoholische drankjes te drinken buiten de deur, zoals: andere frisdranken, mocktails (niet-alcoholische cocktails), niet-alcoholische champagne, óf een gedestilleerde non-alcoholische spirit, zoals Seedlip. (*www.lightspeedhq.nl*)

Met het bewust drinken van alcohol, laat de consument zien dat hij het leven viert. Drinken wordt een lifestyle. Alcoholvrije en gezonde dranken gaan de concurrentie keihard met spirits aan. De ontwikkeling van alcoholvrije cocktails en zelfs alcoholvrije spirits gaat hard. Als de consument alcohol bestelt, kiest hij bewust voor een luxe drankje dat met zorg is bereid. Cocktails en longdrinks passen daarom goed bij de trend van bewust drinken. In cocktails en mixdrankjes wordt het sap van fruit vervangen door dat van groenten. Groenten zijn ook zeer geschikt als decoratie, omdat het veel verrassender is dan limoen- of sinaasappelschijfjes. Dit is een gevolg van de gezondheidsbeweging die gaande is: als er alcohol wordt gedronken, dan wordt het gecompenseerd met een gezond element (*Misset Horeca, 2018*).

Milieubewust drinken

Ondanks dat we maar al te graag genieten van een borrel, willen we dat wel zo duurzaam mogelijk doen. Dat het milieubewust-borrelen steeds populairder wordt, ziet ook cocktailspecialist Ingmar Voerman: ‘*Er is een movement gaande onder bartenders die bewust complete producten gebruiken en opmaken. Zo wordt niet alleen het sap van de citroen gebruikt, maar ook het vruchtvlees en de schil. Alles om zo min mogelijk te verspillen.*’ (bron: *Elle eten, 2019*).

Circulaire cocktails vormen een nieuwe trend in cocktailbars. Bartenders doen hun uiterste best om cocktails te serveren waarbij de garnering is gemaakt van gebruikte groenten- of fruitschil, er geen wegwerprietjes, servetjes en parapluutjes worden gebruikt en de ingrediënten het liefst huisgemaakt en natuurlijk zijn, zodat er geen onnodige verpakking weggegooid hoeft te worden. Het is uitgegroeid tot een ware sport en laten we eerlijk zijn: het is de meest smakelijke manier om bewust met het milieu bezig te zijn (bron: *HBMEO, Misset Horeca, 2018*).

2.4 Wetgeving: Nederlands

Raamovereenkomst Verpakkingen

De Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 die in 2012 is gesloten tussen het Nederlandse verpakkende bedrijfsleven, ministerie I&M en het Nederlandse Vereniging van Gemeenten bevat afspraken over een groot aantal aspecten van het verpakkingendossier.

In Nederland zijn bedrijven die verpakte producten op de markt brengen wettelijk verplicht te zorgen voor het inzamelen en recyclen van de verpakkingen: de producentenverantwoordelijkheid. De Stichting Afvalfonds Verpakkingen heeft deze verantwoordelijkheid van deze bedrijven op zich genomen.

Iedere producent/importeur die meer dan 50.000 kg verpakkingen op de Nederlandse markt brengt moet jaarlijks een Afvalbeheersbijdrage betalen. Hiermee worden de kosten voor de inzameling en recycling van verpakkingen vergoed aan de gemeenten. Dit betekent voor het bedrijfsleven een investering van zo'n € 200 miljoen per jaar in de recycling van verpakkingen. Ieder najaar publiceert het Afvalfonds Verpakkingen een nieuw publieksrapport met de recyclingcijfers van het jaar ervoor. Voor meer informatie zie <http://www.afvalfondsverpakkingen.nl/>

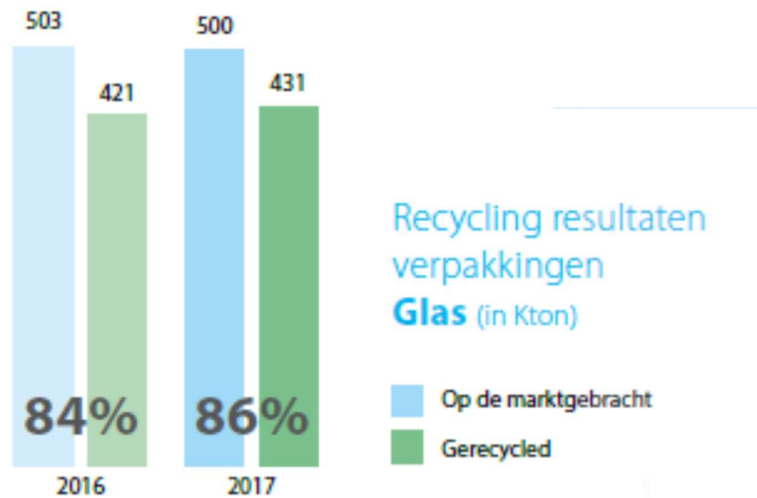
Recycling resultaten 2017

Materiaal	Resultaat 2016	Resultaat 2017	Doelstelling EU 2017	Doelstelling NL 2017
Glas	84%	86%	60%	90%
Papier en karton	87%	87%	60%	75%
Kunststof	52%	50%	22,5%	47%
Metaal	95%	95%	50%	85%
Hout	57%	73%	15%	35%
Totaal recycling	75%	78%	55%	70%

Afbeelding 3: Resultaten recycling van verpakkingsmaterialen 2017 (Bron: Afvalfonds Verpakkingen)

Glas recycling

Glas is een unieke materiaalsoort: glas dat van scherven is gemaakt, heeft net zo'n hoge kwaliteit als glas dat van natuurlijke grondstoffen is gemaakt. Met de hoge recycling van glasbakglas wordt dus flink bespaart op kalk, zand en soda. En glas kun je oneindig recyclen. Ondanks het feit dat de burger in Nederland de glasbak van oudsher goed weet te vinden, zamelen we in Nederland met 86% in 2017 nog niet de wettelijke 90% in. Daarom heeft het Afvalfonds Verpakkingen in 2016 het actieplan Glas opgesteld om in 2018 de doelstelling van 90% glasrecycling te behalen. Met tussentijdse rapportages laat het Afvalfonds de overheid weten dat de uitvoering van het actieplan op koers ligt.

Afbeelding 4: Resultaten recycling van verpakkingsmaterialen 2017 (Bron: Afvalfonds Verpakkingen)

Papier en karton recycling

De inzameling van papier en karton is net als die van glazen verpakkingen van oudsher verankerd in de maatschappij. Dat zien we dan ook terug in een hoog recyclingpercentage van 87%. Hiermee wordt ruimschoots aan de Nederlandse doelstelling van 75% en de Europese van 60% voldaan. In Nederland gemaakt nieuw papier en karton bestaat voor 82% uit gerecycled oud-papier en -karton. Oud-papier is dus een waardevolle grondstof. Dit zorgt er voor dat de kringloop voor papier en karton zowel qua milieuvoordeel als qua kosten circulair is. De opbrengst van papier en karton is (ruim) voldoende om de kosten voor inzameling en recycling te kunnen dekken.

2.5 Verpakkingen

Verpakkingen kunnen worden omschreven als tijdelijke omhullingen van producten. Doorgaans worden er drie typen verpakkingen onderscheiden:

- Primaire verpakking of verkoopverpakkingen: de verpakkingen die in de winkel staan en voor de consument bedoeld zijn. Primaire verpakkingen zitten direct om een product en kunnen niet verwijderd worden zonder het product te veranderen. Voorbeelden van primaire verpakkingen zijn flessen en blikjes.
- Secundaire verpakking: verpakkingen die een aantal verpakte producten bevatten en gebruikt worden voor distributie en display in winkels. Een secundaire verpakking kan worden verwijderd zonder het product te beschadigen. Voorbeelden zijn trays en dozen waarin meerdere producten worden gebundeld en getransporteerd.
- Tertiaire of transport/verzendverpakkingen: verpakkingen voor grotere hoeveelheden producten, zoals pallets, tussenvellen (slipsheets) en kunststof palletfolie.

Afbeelding 5: Voorbeelden van een primaire en secundaire verpakking van gedestilleerde dranken.

De functie van een verpakking bepaalt de vorm ervan en welk materiaal wordt toegepast. Vaak worden verschillende functies gecombineerd in één verpakking, waaronder:

- bescherming van producten;
- voorkomen van verlies;
- bijeenhouden van producten;
- delen van productinformatie en
- marketing (onderscheidend vermogen).

Met name het laatste aspect is voor drankverpakkingen van groot belang. De verpakking en het design van de fles, vormen een zeer belangrijk onderdeel van de marketingmix.

Afbeelding 6: Voorbeelden van tertiaire verpakkingen van gedestilleerde dranken.

Verpakkingen - Ontwikkelingen

In de markt van gedestilleerde dranken spelen marketing en het onderscheidend vermogen van de verpakkingen een belangrijke rol. Doordat duurzaamheid belang wint in de merkbeleving van de consumenten, zijn er duurzame ontwikkelingen zichtbaar in de verpakkingen en de bedrijfsvoering van producenten en importeurs van gedestilleerde dranken.

Pre-mix

De consumptie van pre-mix dranken is sterk stijgend, met een volumegroei van 13,4% in 2008 naar 20,1% in 2018 (bron: IWSR drinks market analysis 2018). Hiervoor wordt veel gebruik gemaakt van blik, kleine kunststof en glazen flesjes (shooters).

Een belangrijk aandachtspunt in deze markt is de recyclebaarheid van deze verpakkingen en mogelijke risico's voor zwerfafval. Voor de aanpak en mogelijke oplossingen voor deze issues zou in de toekomst kunnen worden samengewerkt met de FWS en Nederlandse Brouwers.

Afbeelding 7: Premix dranken: blikjes, shooters en pouches

Op festivals en evenementen wordt steeds meer gebruik gemaakt van tapsystemen, zoals: keykegs. Dit is een geschikt systeem voor 'RTD's en premixed cocktails van de tap'. Producenten van RTD's en premixed cocktails stappen dan ook steeds meer over op deze eenmalige lichtgewicht fusten.

Keykegs – eenmalige fusten

De lichtgewicht KeyKegs zijn recyclebaar. Alle grondstoffen zijn in een aantal stappen te scheiden en weer te gebruiken voor nieuwe KeyKegs. Nu al zijn belangrijke delen van KeyKegs gemaakt van 100 procent recycled kunststof. Keykegs werkt aan een wereldwijd gesloten cradle-to-cradle proces waarbij lege KeyKegs de grondstof voor nieuwe lichtgewicht fusten zijn (bron: www.keykeg.com).

2.6 Resultaten monitoring

Uit de monitoring van de resultaten van het voorgaande branche verduurzamingsplan komen de volgende resultaten (bron: Evaluatie Brancheverduurzamingsplan 2016-2018 gedistilleerd, bureau Quintens, Januari 2019).

Gewichtsreductie glazen flessen

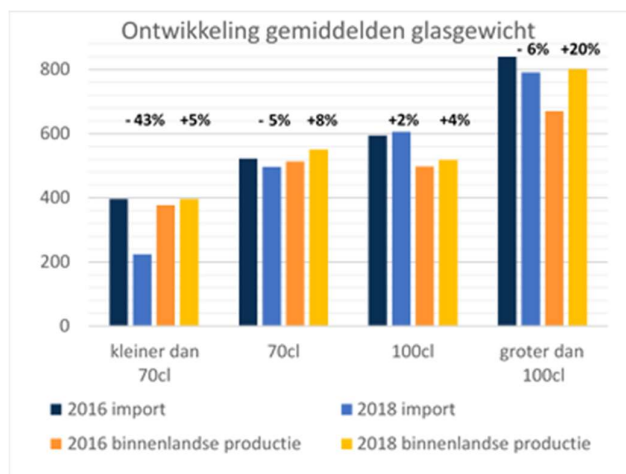
Uit de monitoring blijkt een lichte daling in het glasgewicht van de geïmporteerde flessen en een lichte stijging in het glasgewicht van de binnenlands geproduceerde dranken. Gewogen gemiddelden van glazen flessen gedistilleerd zijn berekend op basis van meetwaarden van flessen met een inhoudscategorie. Binnen één categorie zijn de gemiddelden per dranksoort (bijvoorbeeld jenever, rum, wodka) bepaald en zijn deze gemiddelde gewogen op basis van de marktverhoudingen van de dranksoort. Tabel 2 en figuur 2 zetten de gemiddelde glasgewichten uit 2016 en 2018 naast elkaar. Het volledige rapport 'brede monitoring verpakkingen gedistilleerd' komt in Q1 2019 beschikbaar via SpiritsNL.

Belangrijkste conclusies zijn:

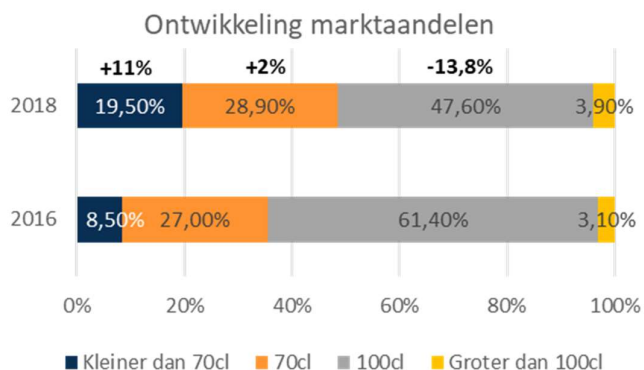
- Er is een lichte daling van het flesgewicht uit import.
- Er is een lichte stijging te zien in het flesgewicht uit binnenlandse productie.
- De hoeveelheid glas die op de markt gebracht, wordt mede bepaald door de marktverhoudingen van volume maten. Doorgaans geldt: hoe groter het volume van de meest verkochte eenheden, hoe kleiner die hoeveelheid glas. Kleinere verpakkingseenheden winnen marktaandeel.
- Bij de twee meest voorkomende flestypen (0,7 en 1 liter), is het reductiedoel enkel gehaald bij de 0,7 liter import flessen die 5% lichter zijn geworden. De 1 liter import (+2%), de 0,7 liter binnenlandse productie (+8%) en de 1 liter binnenlandse productie (+4%) flessen zijn allen zwaarder geworden. Er is een toename in kleinere verkoopvolumes door de matiging in alcohol gebruik door consumenten.

Hiermee hebben drie van de acht gedefinieerde categorieën het gestelde doel van 2% gewichtsreductie gehaald. In de overige vijf categorieën is het gemiddelde gewicht toegenomen in plaats van gereduceerd. Als een verklaring van deze toename wordt gegeven dat er in een groeiende markt vraag is naar zwaardere flessen omdat dit past in de luxe beleving van klanten. Een bijkomende ontwikkeling is de toename van het marktaandeel van de kleinere verpakkingen ($\leq 70\text{cl}$). Kleinere volumes drank hebben gewoonlijk een hogere ratio glasgewicht per volume inhoud.

De invloed van de stijging van het marktaandeel van geïmporteerde dranken (gecombineerd met de daling van het glasgewicht van geïmporteerde dranken) op het gemiddelde glasgewicht van de totale markt, is op dit moment onbekend.

Afbeelding 8: Ontwikkeling gemiddelde glasgewicht 2016-2018 (bron: Quintens, 2019)

Afbeelding 9: Ontwikkeling marktaandeel 2016-2018 (bron: Quintens, 2019)

Conclusie SpiritsNL: De focus voor gewichtsreductie zal de komende periode vooral moeten liggen bij de binnenlandse productie.

Toepassen gerecycled glas

De meeste flessen in de gedistilleerd branche zijn momenteel gemaakt van wit glas. Dit vanwege het feit dat consumenten de kleur van de drank willen kunnen zien. Een exact percentage is niet beschikbaar. Vanwege de genoemde voorkeur van de consument voor wit glas is het volgens SpiritsNL marketingtechnisch gezien zeer lastig om de kleur glas op de agenda te zetten. Marketing speelt bij de bedrijven een zeer grote rol in het bedrijfsbeleid. Bij internationaal opererende bedrijven is dit vaak een corporate strategie en positionering met regionale invullingen die moeten aansluiten op het corporate beleid.

Conclusie SpiritsNL: Vanwege het grote belang van marketing binnen deze sector, ziet SpiritsNL geen mogelijkheden om de sector meer groen glas dan wel gerecycled witglas te laten gebruiken.

Stenen kruiken

Stenen kruiken belanden nog wel eens in de glasbak, wat problemen veroorzaakt bij hergebruik. SpiritsNL had het plan om te kijken naar recyclingopties of alternatieven voor stenen kruik. Dit is niet uitgevoerd door SpiritsNL. Volgens de branchevereniging blijft een kruik een gevraagd item. SpiritsNL verneemt al een aantal jaren geen klachten meer van de afval instellingen. Mogelijk is het probleem van stenen kruiken technisch opgelost. Een producent in Den Haag neemt gebruikte kruiken weer in voor re-use (waar statiegeld door de producent op geheven wordt).

Conclusie SpiritsNL: Geen verder doel in dit brancheplan, behalve een weggooiwijzer opnemen.

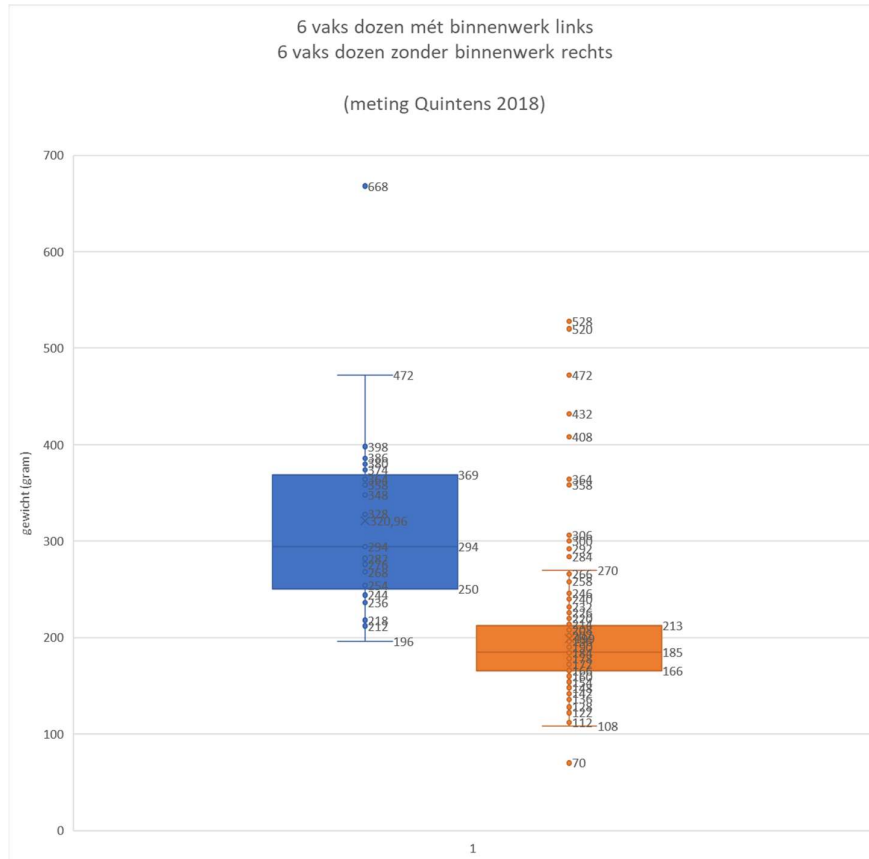
Gewicht kartonnen dozen

Op het moment van afronden van deze evaluatie zijn nog geen kengetallen beschikbaar over het gemiddelde gewicht van transportverpakkingen uit 2018. Wel zijn de volgende getallen beschikbaar over de 6-vaks kartonnen doos. Dit is veruit de meest voorkomende transportverpakking in 2016 (ca 98%).

Doostype (gram)	Herkomst	2016	2018	verschil
6 vaks dozen zonder binnenwerk	import	207	213	+3%
6 vaks dozen met binnenwerk	import	328	301	-8%
6 vaks dozen zonder binnenwerk	productie	170	177	+4%
6 vaks dozen met binnenwerk	productie	268	301	+12%

Tabel 2: Gemiddelde gewicht van kartonnen dozen 2016-2018 (bron: Quintens, 2019)

Tabel 2 geeft een indruk van de verandering sinds 2016. Dit overzicht toont dat de meest gebruikt doostypen in gewicht eerder licht toenemen dan afnemen. Voor de binnenlandse productie worden vooral 6-vaks dozen gebruikt zonder binnenwerk (91% in 2016). De grote verschillen tussen de lichtste en zwaarste dozen laten zien dat gewichtsreductie mogelijk is.

Afbeelding 10: Gewicht 6 vaks dozen met en zonder binnenwerk (bron: Quintens, 2019)

Conclusie SpiritsNL: Op het gebied van gewichtsreductie van kartonnen dozen lijkt verbetering mogelijk.

FSC/PEFC certificering

Kijkend naar de cijfers van grote spelers zoals Bacardi, Pernod Ricard en Diageo, is het waarschijnlijk dat de branche minimaal 80% FSC/PEFC kartonnen dozen toepast. Aangezien gebruik van FSC/PEFC-karton steeds meer de standaard wordt, zal het percentage dozen dat wordt gebruikt in de gedistilleerd branche eveneens toenemen (bron: Monitoringsrapport Quintens).

Conclusie SpiritsNL: certificering is steeds meer standaard geworden en de doelstelling wordt daarom verhoogd naar 90% FSC/PEFC certificering in 2022.

Monitoring

Volgens het BVP 2016-2018 is een tweejaarlijkse monitoring vereist. SpiritsNL maakt gebruik van een doorlopende monitoring van jaarlijkse glasgewichten en driejaarlijkse monitoring naar transportverpakkingen (dozen, kisten, palletfolies). Quintens voert dit programma uit volgens het vastgestelde monitoringsprotocol en is bezig om zijn monitoringstools steeds verder te digitaliseren en automatiseren, waardoor trendanalyse en wellicht zelfs benchmarken mogelijk wordt.

Conclusie SpiritsNL: De monitoring zal worden voortgezet en waar mogelijk verbeterd.

Werkgroep Duurzaam Verpakken

Het BVP heeft als actie om in 2017 een werkgroep duurzaam verpakken voor alle SpiritsNL leden op zetten. Hierin zullen zowel Nederlandse producenten en importeurs als buitenlandse ('alle leden van SpiritsNL') kennis en ervaringen delen:

- Het delen met de leden van 'best practices'
- Bespreken innovaties voor de branche
- Gezamenlijk verbetertrajecten voor de toekomst opzetten

Conclusie SpiritsNL: Deze actie is niet uitgevoerd, omdat er te weinig belangstelling voor was. In het nieuwe plan zal deze werkgroep duurzaam verpakken wel worden opgezet, aangezien het onderwerp nu hoger op de agenda staat bij de leden.

Uit deze evaluatie is gebleken dat verduurzaming van verpakkingen in de gedistilleerd branche bij de leden van SpiritsNL op de agenda staat. Daarbij is gebleken dat bijvoorbeeld grote spelers zoals Pernod Ricard, Diageo en Bacardi, bezig zijn met het beperken van het volume verpakkingsmaterialen, dat ze duurzamere grondstoffen gebruiken (karton, glas onbekend) en dat ze recycling stimuleren. De omvang van dit onderzoek en de timing ervan waren beperkende factoren om de activiteiten van de kleinere leden van SpiritsNL diepgaand te kunnen bepalen en evalueren.

2.5 Raakvlakken met andere branches

Het brancheplan van SpiritsNL heeft veel raakvlakken met andere branches. Deze branches produceren en vermarkten vergelijkbare producten of verpakken de producten in vergelijkbare verpakkingen. Hiermee zal bij de uitvoering mogelijk samenwerking worden opgezocht.

KNVW – Koninklijke Vereniging van Nederlandse Wijnhandelaren

Enkele leden van SpiritsNL brengen ook wijn op de Nederlandse markt. Deze productgroep is niet in dit brancheverduurzamingsplan opgenomen, de KNVW zal zijn eigen brancheverduurzamingsplan publiceren in 2019. De branches komen overeen in het gebruik van glazen flessen als voornaamste verpakkingsmiddel en zullen gelijke uitdagingen hebben in de verduurzaming van de verpakkingen.

FWS – Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters en Sappen

Het raakvlak met deze branche is het gebruik van flessen voor de verpakking van dranken. Het brancheplan van de FWS gaat met name over het toepassen van gerecycled PET in flessen.

Nederlandse Brouwers

Ook de brouwers gebruiken hoofdzakelijk glazen flessen als primaire verpakking voor bier. Het brancheplan van de brouwers gaat over gewichtsreductie en het hergebruik van verpakkingen.

KHN – Koninklijke Horeca Nederland

De brancheorganisatie van de Nederlandse horeca dient geen verduurzamingsplan in. De horeca verkoopt gedestilleerde dranken aan de eindgebruiker. Horecaondernemers zijn in veel gevallen wel de eindgebruiker van de verpakkingen en zullen zorg moeten dragen voor het sluiten van de keten.

3.   Blik op de toekomst: generieke ambities

De sector ziet met name een rol voor zichzelf bij het reduceren van de hoeveelheid verpakkingen en het sluiten van de materialen kringloop voor glas, karton en blikverpakkingen.

In de toekomstplannen van SpiritsNL voor de sector gedistilleerde dranken in Nederland staan de volgende vijf verduurzamingsthema's in ieder geval centraal:

- Verpakkingssysteem heroverwegen om de milieudruk van de product/verpakkingcombinatie te verlagen ('RETHINK')
- Voorkomen van verspilling van materialen en zuiniger gebruik van grondstoffen ('REDUCE')
- Verhoging van het percentage hergebruik in verpakkingsmaterialen ('REUSE')
- Terugwinnen van verpakkingsmateriaal ('RECYCLE')
- Inzetten van materialen met lagere milieudruk ('RESOURCE')

Omdat glas en karton in de nabije toekomst de dominante materialen voor primaire verpakkingen en transportverpakkingen zullen blijven en er relatief weinig milieuwinst te behalen is met de vervanging ervan, ligt de focus van dit rapport vooral op de thema's REDUCE en RECYCLE en minder op de andere thema's.

Om haalbare doelen te stellen en bij te dragen aan verduurzaming van de glasketen is er bij het opstellen van dit brancheplan overleg geweest met een glasrecyclingbedrijf en twee internationale glasproducenten die opereren op de Nederlandse markt. Mede gebaseerd op de door hen verstrekte informatie zijn mogelijkheden in de recycling en reductie van glasgewicht geïdentificeerd.

3.1   RETHINK

Het heroverwegen van het verpakkingssysteem is een manier om tot maatregelen te komen die passen binnen de andere thema's. Bijvoorbeeld: als de leden van SpiritsNL geen directe invloed hebben op het gehalte gerecycled materiaal in de flessen, op welke indirecte manier kunnen zij hieraan bijdragen? Óf: "Wat als we geen glas meer gebruiken om gedistilleerde dranken te verpakken, maar overschakelen naar andere verpakkingsvormen en materialen?".

3.2   REDUCE

Zoals eerder beschreven in de samenvatting van het monitoringsverslag stijgt het glasgewicht van de in Nederland geproduceerde flessen. Dit is deels te verklaren door het belang van het uiterlijk van de flessen in de marketingstrategie van gedistilleerde dranken. Complexe vormen en versieringen (bijvoorbeeld graveringen of een dikke bodem) hebben invloed op het glasgewicht en op de beleving en keuze van de consument. Aanpassingen in het glasgewicht vragen naast investeringen in kostbare nieuwe mallen ook aanpassingen in het vervolg van het bottelingsproces. Ook de geautomatiseerde lijnen voor het afvullen en sluiten van de flessen zullen moeten worden aangepast. Elke aanpassing in de productie van de flessen vraagt ook nog eens optimalisatie stappen om verlies door het breken van flessen te voorkomen.

Investeringen die moeten worden gedaan voor gewichtsoptimalisatie van bestaande flessen, worden niet financieel haalbaar geacht voor de kleine producenten. Omdat er geregeld nieuwe flessen worden ontworpen in de branche, worden er wel kansen gezien in het investeren in gewichtsreductie bij nieuwe producties van grotere oplages. Gewichtsreductie van flessen voor binnenlands geproduceerde dranken kan dus geleidelijk plaatsvinden en worden ingevoerd bij nieuw ontworpen flessen.

Ook voor de golfkarton dozen zijn er nog voldoende mogelijkheden voor verdere gewichtsreductie. Aandachtspunt bij zowel de glazen als kartonnen verpakkingen is wel dat reductie niet mag leiden tot meer breuk en schade tijdens productie of transport.

3.3 REUSE

In de gedestilleerde dranken branche speelt het uiterlijk van een fles een belangrijke rol in de marketing mix. Nagenoeg elk merk, elke producent, en elke variant van drank heeft een eigen soort fles. Hierdoor wordt een grote variëteit aan kleine oplages flessen geproduceerd en verkocht. Dit leent zich niet voor hergebruik van de flessen, zoals met bierflessen mogelijk is. De Nederlandse bruine bierfles is een standaard fles die door verschillende bierbrouwers gebruikt wordt en vele malen hergebruikt kan worden. Het uiterlijk van de fles speelt een kleinere rol in de manier waarop biermerken zich onderscheiden. Eenzelfde systeem met de vele verschillende flessen gedestilleerde drank is organisatorisch en financieel onhaalbaar en zal waarschijnlijk door het vele transport geen of weinig milieuwinst opleveren.

3.4 RECYCLE & RESOURCE

Bij de verduurzaming van glasverpakkingen zijn de thema's Recycle en Resource inherent aan elkaar verbonden. Resource gaat over het gebruik van materialen met een lagere milieudruk. In het geval van flessen in de gedestilleerde branche is dat de inzet van gerecycled glas (scherven) in de productie van nieuwe flessen. Recycling gaat over het terugwinnen van de verpakkingsmaterialen zodat zij weer opnieuw ingezet kunnen worden. Om het gebruik van meer gerecycled glas mogelijk te maken moeten flessen recyclebaar zijn en zoveel mogelijk worden ingezameld.

In Nederland werd in 2017 86% van het op de markt gebrachte verpakkingsglas ingezameld (bron: Nedvang, 2017). Hiermee liggen we ver boven het Europese gemiddelde van 74%, maar net onder het streven van de Nederlandse overheid naar 90% recycling.

De inzet van gerecycled glas verschilt per glasoort en fabrikant. Wit glas kan enkel van witte scherven worden gemaakt en witglazen flessen bevatten ongeveer 50% recycled content. Het gebruik van gerecycled materiaal in de hoge kwaliteit heldere flessen, die voor bijvoorbeeld rum en whisky worden gebruikt, is beperkt omdat men de optische eigenschappen wil behouden.

Bruinglas kan gemaakt worden van zowel bruine als witte scherven en in beperkte mate groen scherven. Bruine flessen bevatten ongeveer 70% gerecycled glas. In groen glas kan het meeste gerecyclede materiaal gebruikt worden, op dit moment is dat ongeveer 80%. Het gebruik van gerecycled materiaal in glazen flessen wordt voornamelijk gelimiteerd door de continuïteit in de beschikbaarheid van de scherven op de markt en de kwaliteit van het aanbod. Dat laatste is afhankelijk van de hoeveelheid verontreiniging met andere kleuren glas en andere materialen dan glas.

Glasrecycling is al zo efficiënt dat circa 93% van het ingezamelde glas daadwerkelijk wordt gerecycled. Het incorrect inleveren door consumenten (bijvoorbeeld door het weggoien van ander afval of ongesorteerde kleuren glas in de glasbak) is de belangrijkste reden van efficiëntie verlies (bron: Maltha glasrecycling). Kleine winsten vallen nog te behalen in het ontwerp van de flessen, bijvoorbeeld in de keuze van de sluiting, materiaal en bevestiging van het etiket, en de glaskleur.

SpiritsNL streeft naar het gebruik van een zo hoog mogelijk gehalte gerecycled glas in flessen van gedestilleerde dranken. De branche stelt geen doel ten aanzien van dit gehalte in 2022. Het gebruik van gerecycled materiaal is namelijk afhankelijk van de aanbod en de kwaliteit van gerecycled materiaal, waar de branche geen directe invloed op heeft. Tevens spelen er marketingoverwegingen voor gebruikt van helder glas en is het exacte percentage van gebruikt gerecycled materiaal bij de verschillende producenten van glazen flessen moeilijk na te gaan vanwege de fluctuatie in het aanbod van scherven en geslotenheid van bedrijven in het verstrekken van deze bedrijfsgevoelige informatie.

Er zijn wel twee indirecte manieren geïdentificeerd om bij te dragen aan de toename van het gebruik van gerecycled materiaal in glazen verpakkingen: De gedestilleerde dranken sector zal proberen de correcte inzameling van haar verpakkingen te bevorderen én de verpakkingen te ontwerpen zodat zij geschikt zijn voor recycling.

4. Specifieke doelen voor 2022

De sector ziet voor de komende periode met name een rol voor zichzelf bij het reduceren van de hoeveelheid verpakkingen en het sluiten van de materialen kringloop voor glas, karton en overige verpakkingen.

Consumentenverpakkingen

1. Gewichtsreductie glazen fles

De leden van SpiritsNL streven naar een reductie van het gewicht van de glazen flessen van gemiddeld 1% per jaar, ofwel 4% in 2022 ten opzichte van 2018.

2. Design for Recycling + beter inzamelen via glasbak

De leden van SpiritsNL streven er naar dat glazen verpakkingen optimaal recyclebaar zijn, en zij spannen zich in om waar mogelijk de correcte inzameling via de glasbak verder te verhogen naar 90% in 2020.

- In 2022 heeft gemiddeld 80% van de (door leden van SpiritsNL) op de markt gebrachte producten bestemd voor de Nederlandse markt een weggooiwijzer of glasbak logo.
- Verpakkingsontwerpers van de leden van SpiritsNL zullen tijdens een workshop met experts uit de glasrecycling sector leren hoe de verpakking zo ontworpen kunnen worden dat zij geschikt zijn voor recycling.
- Stenen kruiken worden ofwel vervangen door recyclebare alternatieven, ofwel voorzien van een duidelijke weggooiwijzer (niet in de glasbak).

3. Alternatieve verpakkingen

De leden van SpiritsNL staan open voor het gebruik van alternatieve verpakkingsvormen, mits deze een lagere milieu-impact hebben en passen binnen de eisen van de Europese regelgeving met betrekking tot verpakkingen.

Transportverpakkingen

4. Optimaliseren transportverpakkingen

De leden van SpiritsNL streven naar een zo efficiënt mogelijke omverpakking voor het transporteren (van flessen en andere verpakkingen).

- Gewichtsreductie dozen: de branche streeft naar een zo efficiënt mogelijke omverpakking. Dit moet leiden tot een gewichtsreductie van 10% in 2022.
- FSC/PEFC certificering: 90% certificering van kartonnen dozen in 2022.
- Logistieke hulpmiddelen, zoals: pallets, slipsheets en krimpfolie, zijn ofwel herbruikbaar middels een poolsysteem, ofwel geschikt voor recycling.

4.1 Gewichtsreductie glazen fles

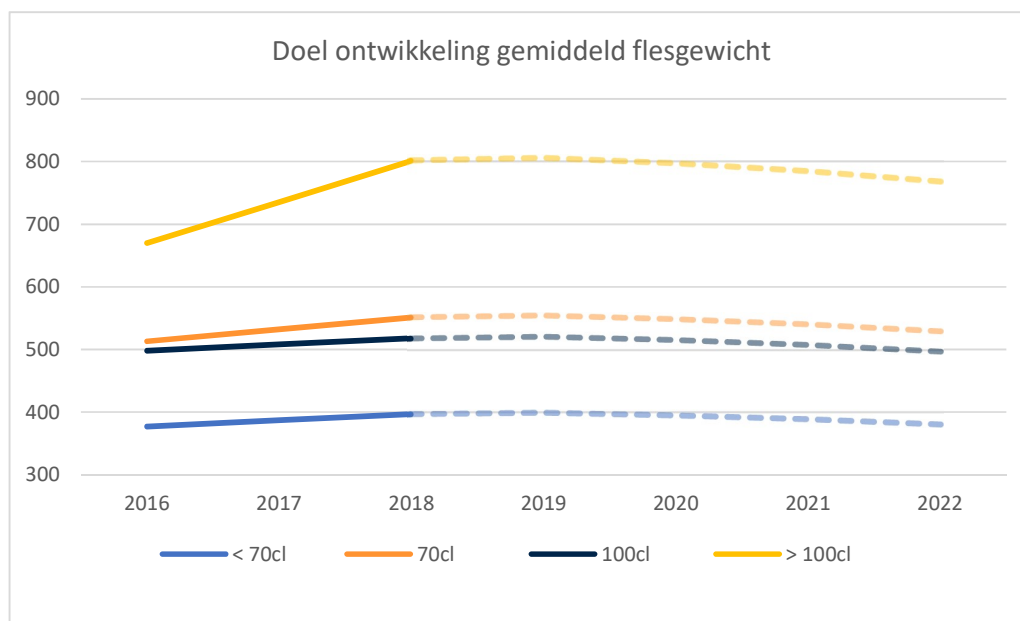
Doelstelling:

De leden van SpiritsNL streven naar een reductie van het gewicht van de glazen flessen van gemiddeld 1% per jaar, ofwel 4% in 2022 ten opzichte van 2018.

Uitvoering

De focus voor gewichtsreductie zal de komende periode vooral moeten liggen op de binnenlandse productie. Er zal geen onderscheid worden gemaakt in het belang van de verschillende flesvolumes in deze doelstelling. Uit de monitoringscijfers (pagina 11) blijkt dat de binnenlandse flessen kleiner dan 70cl en groter dan 100cl het verst achterlopen op de reductie van het glasgewicht ten opzichte van geïmporteerde flessen. Hier valt waarschijnlijk de meeste winst per fles te halen, maar vanwege het grote marktaandeel van de beide andere segmenten (70cl en 100cl) is het belangrijk om deze ook mee te nemen om de grootst mogelijke impact te behalen.

De reductie kan plaatsvinden door de leden te stimuleren om in de “design brief” voor het ontwerp van nieuwe flessen vanaf nu een inspanningsverplichting te stellen om het flesgewicht te verlagen. SpiritsNL zal een workshop organiseren om ontwerpers voor te lichten over gewichtsreductie. Op deze manier moet eerst de huidige trend van toenemend gewicht omgebogen worden naar een afname en uiteindelijk resulteren in een reductie van 4% in 2022.

Afbeelding 11: Doelstelling gewichtsreductie glazen flessen (2018-2022).

Veranderingen in de afmetingen en het gewicht van flessen vraagt aanpassingen en bijbehorende investeringen in het volledige bottelingsproces. De meeste realistische route om de gewichtsreductie te bereiken is door in het ontwerp van nieuwe flessen rekening te houden met de mogelijkheden van een gewichtsreductie van 5 tot 10%. Hierdoor zal het gemiddelde gewicht geleidelijk kunnen afnemen tijdens de periode 2019-2022, en zal een langdurige trend worden ingezet met een doorlopend effect na het verstrijken van dit brancheplan.

4.2 Design for Recycling

Doelstellingen:

De leden van SpiritsNL streven er naar dat glazen verpakkingen optimaal recyclebaar zijn, en zij spannen zich waar mogelijk in om de correcte inzameling via de glasbak verder te verhogen naar 90% in 2020.

- In 2022 heeft gemiddeld 80% van de door leden van SpiritsNL op de markt gebrachte producten bestemd voor de Nederlandse markt een weggooiwijzer of glasbak logo.
- Verpakkingsontwerpers van de leden van SpiritsNL zullen tijdens een workshop met experts uit de glasrecycling sector leren hoe de verpakking zo ontworpen kan worden dat zij geschikt is voor recycling.
- Stenen kruiken worden ofwel vervangen door recyclebare alternatieven, ofwel voorzien van een duidelijke weggooiwijzer (niet in de glasbak).

Design for Recycling

SpiritsNL gaat een workshop organiseren voor verpakkingsontwerpers waar zij van experts uit de glasrecycling sector zullen leren hoe de flessen optimaal afgestemd kunnen worden op de huidige processen in de glasrecycling. Tijdens het opstellen van dit brancheplan zijn al enkele voorbeelden hiervan naar boven gekomen, bijvoorbeeld het materiaal van sluitingen (liever metalen dan kunststoffen of keramiek), de kleur van het glas (niet te donker), en de lijm en materiaalkeuze van het etiket.

Weggooiwijzer en glasbaklogo

Al jaren wordt het door SpiritsNL sterk aanbevolen om bij afzet in Nederland op iedere gedistilleerd fles het glasbaklogo aan te brengen. Zo staat het ook op de website van SpiritsNL vermeld bij de 'eisen voor etiketten'. Ook importeurs wordt aangeraden bij de buitenlandse producenten hierop aan te dringen. Dit moet er voor zorgen dat de consument wordt gewezen op het inleveren van de glazen flessen in de glasbak.

Voor een deel van de verpakkingen die in Nederland op de markt gebracht worden, geldt dat de etiketten niet speciaal voor de Nederlandse markt zijn ontwikkeld. In deze gevallen is het aanbrengen van een weggooiwijzer of glasbaklogo niet altijd haalbaar.

Stenen kruiken

Stenen kruiken worden ofwel vervangen door recyclebare alternatieven, ofwel voorzien van een duidelijke weggooiwijzer (niet in de glasbak). Deze speciale weggooiwijzer op stenen kruiken (van voornamelijk jenevers en kruidenbitters) moet de consument er op wijzen dat deze niet in de glasbak horen. Dit is een ernstige verstoorde in de glasrecycling.

Afbeelding 12: Weggooiwijzer met glasbak logo (links) en een logo voor stenen kruiken die niet in de glasbak horen (rechts).

4.3 Alternatieve verpakkingen

Doelstelling:

De leden van SpiritsNL staan open voor het gebruik van alternatieve verpakkingsvormen, mits deze een lagere milieu-impact hebben en passen binnen de eisen van de Europese regelgeving met betrekking tot verpakkingen. De branche heeft zichzelf een doel gesteld met betrekking tot de reductie van het gebruik van glas in de flessen (zie 4.1). Een andere manier om het gebruik van verpakkingsmateriaal te verlagen is het gebruik maken van materialen met een lagere milieu impact, het kiezen van andere volumes waardoor de verpakking geoptimaliseerd kan worden of het transport efficiënter wordt (waarbij opgemerkt dat soms beleidsvraagstukken kunnen botsen; bijvoorbeeld verantwoord alcoholgebruik en kleinere verpakkingen en grotere verpakkingen en gewichtsreductie), of het gebruik maken van andere materiaal(combinaties) die de verpakker in staat stellen om minder materiaal te gebruiken.

Uitvoering

Nieuwe verpakkingen zullen weliswaar voornamelijk vanuit marketing oogpunt worden geïntroduceerd, maar duurzaamheidsaspecten zullen hierin meegewogen worden.

Er zal samen met leden en andere branches informatie en kennis uitgewisseld worden om te bepalen voor welke gebruikstoepassingen en/of marktsegmenten welke alternatieve verpakkingen de meest duurzame optie zijn.

Aandachtsgebieden zijn onder meer:

- Nieuwe verpakkingen: PET fles, blikjes, pouches, mini's, etc.
- Nieuwe markten: onderweg (on-the-go), festivals, e-commerce, etc.
- Andere formaten (1 Liter, 0,5 L, 0,375 L, mini's.)

4.4 Optimaliseren omverpakking

Doelstelling:

De leden van SpiritsNL streven naar een zo efficiënt mogelijke omverpakking voor het transporteren (van flessen en andere verpakkingen):

- Gewichtsreductie dozen: de branche streeft naar een zo efficiënt mogelijke omverpakking. Het streven is een gewichtsreductie van 10% in 2022.
- FSC/PEFC certificering: 90% certificering van kartonnen dozen in 2022.
- Logistieke hulpmiddelen, zoals: pallets, slipsheets en krimpfolie, zijn ofwel herbruikbaar middels een poolsysteem, ofwel geschikt voor recycling.

Gewichtsbesparing dozen

Enkele producenten hebben geïnvesteerd in wrap-around machines waardoor het karton strak om de flessen gevouwen kan worden. Hierdoor is er geen vakverdeling nodig en wordt er veel karton gewicht bespaard. SpiritsNL zal zich inspannen om deze kennis en ervaringen te delen met andere leden, zodat deze ook een investering kunnen overwegen. Een belangrijk aandachtspunt hierbij zijn mogelijke risico's voor sterkte van dozen en beschadiging tijdens transport. Ook de dozen zelf kunnen verder geoptimaliseerd worden in samenwerking met de kartonleveranciers.

Gemiddelde doos gewicht (gram)	2018	2022
6 vaks dozen met binnenwerk	294	265
6 vaks dozen zonder binnenwerk	185	166

Tabel 3: Doelstelling gemiddelde gewicht van kartonnen dozen 2022

FSC/PEFC certificering

Gecertificeerd papier en karton is afkomstig uit duurzaam beheerde bossen en/of gerecycled materiaal. De belangrijkste certificeringssystemen zijn Forest Stewardship Council (FSC), Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) en Forestry Sustainable Initiative (FSI). Deze keurmerken geven aan dat de grondstof voor het karton afkomstig is uit verantwoord beheerde bossen.

Bij certificering stelt een zogenaamde derde partij, de certificeerder, vast dat een bedrijf zich aan de regels houdt. Die regels zijn vastgelegd in een standaard. FSC en PEFC kennen twee vormen van certificering: certificering van bosbeheer (FM) en certificering van bedrijven, de Chain of Custody (CoC). Om FSC of PEFC-gecertificeerd hout en papier te onderscheiden van niet-gecertificeerde (hout)producten moeten alle schakels in de handelsketen gecertificeerd zijn (certificering van de 'Chain of Custody' (CoC)).

Kijkend naar de cijfers van grote spelers zoals bijvoorbeeld Bacardi en Diageo, is het streven van de branche om minimaal 80% FSC/PEFC kartonnen dozen toe te passen. Aangezien gebruik van FSC/PEFC-karton steeds meer de standaard wordt, zal het percentage dozen dat wordt gebruikt in de gedistilleerde branche eveneens toenemen.

Bacardi: In 2018 waren 90% van de leveranciers van golfkartonnen dozen FSC/PEFC/FSI gecertificeerd. De leveranciers van 'geschenkverpakkingen' of winkelverpakkingen ('individual box (board)') zijn voor 52% gecertificeerd, 66% van de papieren etiketten leveranciers zijn gecertificeerd.

Diageo: Volgens het jaarverslag van Diageo is 81% van het papier en karton bij Diageo is FSC gecertificeerd in 2018.

Bron: Rapport evaluatie BVP 2016-2018, Quintens 2018

Logistieke hulpmiddelen

Logistieke hulpmiddelen, zoals: pallets, slipsheets en krimpfolie, zijn ofwel herbruikbaar middels een poolsysteem, ofwel geschikt voor recycling. Voor zover bekend is dit al het geval bij de meeste leden.

5. Acties naar 2022

Bij de implementatie van dit plan zullen alle leden van SpiritsNL worden betrokken. Verpakkingsindustrie en verpakkingen leveranciers zullen door de individuele bedrijven en SpiritsNL worden uitgedaagd bij het ontwikkelen van duurzame(re) verpakkingen. Het inhuren van externe deskundigheid om te kunnen klankborden kan hierbij ook een rol gaan spelen.

Workshops: kennisuitwisseling met ketenpartners (2019)

Er zal in 2019 een workshop worden georganiseerd, waar de leden kunnen samenkomen om 'best practices' te delen en gezamenlijk verbetertrajecten op te zetten. SpiritsNL zal op deze manier het gesprek aan gaan met al haar leden (zowel binnenlandse als buitenlandse producenten) met als doel de verduurzamingsmogelijkheden van het verpakkingsontwerp onder de aandacht te brengen en te bevorderen.

De workshop is gericht op de leden van SpiritsNL en tevens op verpakkingsontwerpers, waar de leden veel mee samenwerken. In de workshop sessies wordt aandacht besteed aan de volgende thema's:

- Thema: glas (gewichtsreductie en design for recycling); Tijdens deze workshop kunnen zij van experts uit de glasindustrie leren hoe ze het gewicht van flessen kunnen reduceren. Tevens zullen er experts uit de glasrecycling sector aanwezig zijn om kennis te delen over hoe de flessen optimaal afgestemd kunnen worden op de huidige processen in de glasrecycling.
- Thema: omverpakkingen (dozen, folie en pallets); Tijdens deze workshop zullen experts en producenten van kartonnen dozen en logistieke hulpmiddelen kennis delen over gewichtsreductie van dozen, FSC/PEFC certificering en het optimaliseren van logistieke processen.

Vervolgafspraken met leden (2019)

SpiritsNL wil met een aantal leden vervolgafspraken maken om te bespreken of er pilot projecten kunnen worden opgezet in samenwerking met leveranciers.

Pilot projecten en vervolgsessies met ketenpartners (2020-2022)

SpiritsNL zal bedrijven ondersteunen bij het opzetten en uitvoeren van pilot projecten en de mogelijkheden voor externe ondersteuning onderzoeken.

6. Monitoring

Op dit moment wordt door het bureau Quintens Advies & Management tweejaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar het gemiddelde gewicht van de glazen flessen, met in achtneming van een strikt protocol. Waar het onderzoek uit 2018 als een nulmeting moet worden gezien, kan er met behulp van de aankomende rapportages een gedetailleerde trendanalyse worden gedaan. Hiermee wordt het mogelijk de verduurzamingsambities van de branche verder te concretiseren.

Daarnaast zal SpiritsNL een verslag bijhouden van alle overige inspanningen, zoals workshops en pilot-projecten, die verricht worden in het kader van het Brancheplan. Hierbij houden we rekening met vertrouwelijkheid van informatie.

Bijlage: Leden SpiritsNL (2018)

A Brand New Day, Drinks Company
Avandis
Bacardi Nederland
Lucas Bols
Boomsma Distilleerderij & Wijnkopers
Diageo Nederland B.V.
Disaronno International
FLS Company International BV
Gospel Spirits by Jopen
Hooghoudt B.V.
Herman Jansen Beverages Nederland B.V
INSPIRITS Premium Drinks BV
Koninklijke de Kuyper
Maxxium Nederland B.V.
Moët Hennessy Nederland B.V.
De Monnik Dranken
Koninklijke Nolet Distilleerderij - Jeneverstokerij
B.V.
Packfill
Pernod Ricard Nederland B.V.
Distilleerderij Rutte & Zn.
Schermer Wijnkopers Sedert 1782
The Stillery
Toorank B.V.
De Tweekoppige Phoenix
Walraven I Sax
Wenneker Distilleries